

Vergaderjaar 2021–2022

36 144

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2022 (Tweede incidentele suppletoire begroting)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1 Leeswijzer

De voorliggende incidentele suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2022 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

2 Beleid

Het uitvoeren van extra investeringen vanuit de Defensienota vraagt om versnelling van een tweetal investeringsprojecten.

In de eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnota (€ 3 miljard) verwerkt. Zoals aangekondigd in de memorie van toelichting van betreffende begroting worden de aanvullende investeringen (€ 2 miljard) opgenomen in de defensiebegrotingen voor 2023, die op Prinsjesdag in september zullen worden gepresenteerd.

Op 1 juni 2022 heeft het Kabinet u de Defensienota (Kamerstuk 36 124, nr. 1) toegestuurd. Met de Defensienota geeft Defensie invulling aan de extra investeringen. Door deze tweede incidentele suppletoire begrotingen (voor de begrotingshoofdstukken X en K) kunnen twee investeringsprojecten, die zijn aangekondigd in de Defensienota, deze zomer opstarten. Het betreft concreet de bestelling van zes F-35 toestellen en vier extra toestellen MQ-9. Ten tijde van het opstellen van de eerste suppletoire begroting was nog niet duidelijk dat het Amerikaanse JSF Program Office (JPO) al in de zomer 2022 een definitief akkoord wilde hebben om de zes te bestellen F-35 toestellen mee te kunnen laten lopen in de productieserie LOT 17. Hiervoor moet dus de eerste suppletoire begroting worden gewijzigd en de ruimte uit het aanvullende € 2 miljard pakket eerder beschikbaar worden gesteld. Voor de uitbreiding van de MQ-9 vliegtuigen is ook een versnelling nodig uit de ruimte uit het aanvullende € 2 miljard pakket omdat de productielijn van de configuratie van de MQ-9 (Type A) die Nederland in gebruik heeft op zijn eind loopt en ook het contract via Foreign Military Sales eindigt, is bestelling voor 31 augustus noodzakelijk. Er kan derhalve niet worden gewacht op parlementaire goedkeuring en wijziging van de reeds ingediende eerste suppletoire begroting en de ontwerpbegroting 2023, temeer omdat Defensie wil voorkomen dat de voor Nederland optimale productieseries voor deze capaciteiten misgelopen worden.

Bestelling zes F-35 toestellen

Met de negen F-35 vliegtuigen die Nederland in 2019 heeft besteld is de basis gelegd voor een derde F-35 squadron. In de Defensienota is de vervolmaking van het derde squadron F-35 aangekondigd. Om het derde squadron te vervolmaken zijn nog zes F-35 toestellen nodig, naast de aanschaf van additionele, initieel benodigde reservedelen, speciale gereedschappen, meet- en testapparatuur en vliegtuig gebonden apparatuur. In de geest van de motie Valstar van 21 april jongstleden wil Defensie, mede gezien de toenemende dreigingen, zo snel mogelijk nieuw materieel aanschaffen en onderhoudsachterstanden wegwerken. Nederland heeft de optie om bij het Amerikaanse *JSF Program Office* (JPO) zes toestellen te bestellen in de productieserie LOT 17, waarbij levering is voorzien in 2025. Defensie heeft reeds richting het JPO aangegeven gebruik te maken van deze optie, maar heeft daarbij kenbaar gemaakt deze bestelling niet definitief te kunnen maken voordat parlementaire behandeling van het besluit heeft plaatsgevonden.

Gezien het feit dat het JPO en de leveranciers de contractonderhandelingen voor de productieseries LOT 15 tot en met LOT 17 op korte termijn afronden, is het zaak dat Nederland uiterlijk in juli de zes vliegtuigen bij het JPO bestelt. Indien Defensie deze toestellen niet tijdig bestelt, betekent dit dat Defensie de toestellen pas op zijn vroegst in LOT 18 kan bestellen. Als de toestellen later worden besteld, ontstaat een gat in het leverings-schema van de toestellen, waardoor de completering van het derde squadron en de operationele voordelen die dit oplevert minimaal met twee jaar vertraagt. Vertraging is derhalve onwenselijk.

Bestelling vier MQ-9

Met de uitbreiding van vier MQ-9 vliegtuigen naar acht toestellen wordt de capaciteit verdubbeld ten opzichte van de initiële behoefte, zoals vermeld in de A-brief van het project Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV).

Nederland zal echter tijdig tot aanschaf van deze toestellen over moeten gaan. De productielijn van de configuratie van de MQ-9 (Type A) die Nederland in gebruik heeft loopt op zijn eind en ook het contract via Foreign Military Sales eindigt. Daarna produceert de fabrikant een andere configuratie van dit toestel. De verwerving van de vier MQ-9 vliegtuigen met een afwijkende configuratie heeft negatieve gevolgen voor de implementatie in de huidige concepten voor operatie en instandhouding. Nederland heeft tot uiterlijk 31 augustus aanstaande de mogelijkheid om bij het Amerikaanse MQ-9 Program Office vier MQ-9 toestellen te bestellen met dezelfde configuratie, waarbij levering is voorzien in 2025. De huidige configuratie kan binnen de bestaande contracten ten minste een jaar eerder en tegen gunstiger financiële voorwaarden worden geleverd en biedt naar verwachting de meeste operationele voordelen.

Vertraging van de verwerving van de additionele vier MQ-9 vliegtuigen is derhalve onwenselijk en Defensie is daarom voornemens de bestelling van de vier extra toestellen definitief te maken.

Hogere verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2022 wordt verhoogd met € 1,1 miljard. Het merendeel van de bijhorende uitgaven zal plaatsvinden in de jaren 2023 tot en met 2028.

3 Artikelen

3.1 Artikel 4 Lucht materieel

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Lucht materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1e supple- toire begroting	Mutaties 2e ISB	Stand 2 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtin- gen	1.675.158	1.095.000	2.770.158	- 88.000	- 57.799	86.070	100.065	79.065	121.065	171.065	118.065	118.065	119.065	129.065	125.065	122.065	172.065	198.065
Uitgaven	1.210.083		1.210.083	19.000	93.201	235.070	382.065	359.065	247.065	171.065	118.065	118.065	119.065	129.065	125.065	122.065	172.065	198.065
Vererving Opdrachten	1.534.629		1.534.629	19.000	93.201	235.070	382.065	359.065	247.065	171.065	118.065	118.065	119.065	129.065	125.065	122.065	172.065	198.065
Vererving: voorberei- dingsfase	5.804		5.804	- 108.608	- 85.275	- 38.707	- 35.081	- 55.301	- 18.306	- 18.306	- 20.000	- 26.938	- 23.388	- 21.694	- 21.694	- 21.856	- 18.306	- 38.604
Vererving: realisatie	1.528.825		1.528.825	127.608	178.476	273.777	417.146	414.366	265.371	189.371	138.065	145.003	142.453	150.759	146.759	143.921	190.371	236.669
Instandhou- ding Opdrachten	263.030		263.030															
Instandhou- ding Materieel	263.030		263.030															
Over-/ onderpro- grammering	- 587.576		- 587.576															
Ontvang- sten	0		0															
Overige ontvangsten materieel	0		0															

Toelichting

Hogere verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2022 wordt verhoogd met € 1,1 miljard. Het merendeel van de bijhorende uitgaven zal plaatsvinden in de jaren 2023 tot en met 2028.

3.2 Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1e supple- toire begroting	Mutaties 2e ISB	Stand 2 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtin- gen																		
Uitgaven																		
Ontvang- sten	5.573.486		5.573.486	19.000	93.201	235.070	382.065	359.065	247.065	171.065	118.065	118.065	119.065	129.065	125.065	122.065	172.065	198.065
Ontvang- sten																		
Ontvang- sten	5.573.486		5.573.486	19.000	75.000	220.563	381.558	358.558	246.558	170.558	117.558	117.558	118.558	128.558	124.558	121.558	171.558	197.558

Toelichting

Hogere ontvangsten

Het ontvangstenbudget voor de periode 2023 – 2037 wordt verhoogd met € 2,6 miljard.